

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

**Dla Zebrania Przedstawicieli i Rady Nadzorczej
Spółdzielczego Banku Rozwoju**

Sprawozdanie z badania sprawozdania finansowego

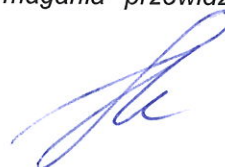
Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Spółdzielczego Banku Rozwoju z siedzibą w Szepietowie przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 3, na które składa się:

1. wprowadzenie do sprawozdania finansowego;
2. bilans sporządzony na dzień 31.12.2016 roku, który po stronie aktywów i pasywów zamyka się sumą **893 756 627,11 zł**,
3. współczynnik wypłacalności **13,69 %**,
4. zestawienie pozycji pozabilansowych wykazujące na dzień 31 grudnia 2016 roku zobowiązania warunkowe udzielone **88 647 399,70 zł** i otrzymane **11 000 000,00 zł** oraz pozostałe w wysokości **326 853 890,69 zł**,
5. rachunek zysków i strat za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku wykazujący zysk netto **145 857,58 zł**,
6. zestawienie zmian w kapitale własnym za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku wykazujące zmniejszenie kapitału własnego o **308 209,26 zł**,
7. rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych o **68 194 230,03 zł**,
8. dodatkowe informacje i objaśnienia.

Odpowiedzialność kierownika jednostki i osób sprawujących nadzór za sprawozdanie finansowe

Kierownik jednostki jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2016 r. poz. 1047, z późn. zm.), zwaną dalej „ustawą o rachunkowości”, wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Kierownik jednostki jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą o rachunkowości kierownik jednostki oraz członkowie rady nadzorczej jednostki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o tym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 ustawy o rachunkowości oraz zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm. Standardy te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej, w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez jednostkę sprawozdania finansowego, w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej jednostki. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedności przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez kierownika jednostki wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania z zastrzeżeniem.

Uzasadnienie opinii z zastrzeżeniem

Bank nie utworzył wymaganych na dzień bilansowy rezerw celowych w kwocie 3 035,00 tys. zł na należności zagrożone, nie dokonując klasyfikacji należności kredytowych do właściwej kategorii ryzyka.

Bank nie dokonał odpisów aktualizujących w kwocie 590 tys. zł na należności obciążone ryzykiem nieściągalności z tytułu sprzedanych wierzytelności z odroczonym terminem płatności.

W związku z powyższym wynik netto oraz kapitały własne powinny być obniżone o kwotę 3 625,00 tys. zł. Obniżeniu uległby również współczynnik wypłacalności do poziomu 13,13%.

Jednocześnie nadmieniamy, iż Bank dokonał reklasyfikacji należności kredytowych, o których mowa powyżej do właściwej kategorii ryzyka w roku 2017, dotwarzając w księgach roku 2017 brakujące rezerwy celowe.

Ponadto, inne należności kredytowe, poza wymienionymi powyżej, w kwocie 30 542,00 tys. zł wymagające naszym zdaniem reklasyfikacji do wyższej kategorii ryzyka, zostały spłacone przez kredytobiorców w 2017 r. do dnia zakończenia badania.

Do dnia wydania opinii, została również spłacona należność w kwocie 6 000,00 tys. zł z tytułu sprzedanych wierzytelności z odroczonym terminem płatności, na którą Bank nie utworzył odpisu aktualizującego na dzień bilansowy.

Opinia z zastrzeżeniem

Naszym zdaniem, z wyjątkiem skutku sprawy opisanej w „Uzasadnieniu opinii z zastrzeżeniem”, załączone sprawozdanie finansowe:

- przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej jednostki na dzień 31.12.2016 r. oraz jej wynik finansowy za rok obrotowy od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r., zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa i postanowieniami statutu jednostki.

Nie zgłaszając innych niż powyżej zastrzeżeń do prawidłowości i rzetelności sporządzonego sprawozdania finansowego stwierdzamy, że kontynuacja działalności Banku nie jest zagrożona pod warunkiem realizacji korekty Planu poprawy jakości portfela kredytowego na lata 2017-2021 po uprzedniej akceptacji Komisji Nadzoru Finansowego.

Nadmieniamy, iż do dnia zakończenia badania korekta Planu poprawy jakości portfela kredytowego nie została zaakceptowana przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W I kwartale 2017 roku w Banku przeprowadzona została przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego inspekcja problemowa w zakresie oceny jakości aktywów i zarządzania ryzykiem kredytowym wg stanu na dzień 31.12.2016 r.

Do dnia wydania opinii Bank nie otrzymał zaleceń poinspekcyjnych.

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia z badania sprawozdania finansowego nie obejmuje sprawozdania z działalności.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny kierownik jednostki. Ponadto kierownik jednostki oraz członkowie rady nadzorczej jednostki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem było, w związku z przeprowadzonym badaniem sprawozdania finansowego, zapoznanie się z treścią sprawozdania z działalności i wskazanie czy informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości i czy są one zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia.

Ponadto zgodnie z wymogami art. 111a ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe (Dz.U. z 2015 r., poz. 128, z późn. zm.), zwanej dalej „prawem bankowym”, naszym obowiązkiem było zbadanie informacji finansowych, o których mowa w art. 111 a ust 1 i 2, zawartych w sprawozdaniu z działalności Banku. Badanie to przeprowadziliśmy zgodnie z zakresem opisanym w paragrafie „Odpowiedzialność biegłego rewidenta” powyżej.

Naszym zdaniem informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają postanowienia art. 49 ustawy o rachunkowości i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, w świetle wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy istotnych zniekształceń w sprawozdaniu z działalności, a informacje finansowe zawarte w sprawozdaniu z działalności Banku zostały sporządzone zgodnie z wymogami art. 111a ust.1 i 2 prawa bankowego.

Irena Kantorska

**Kluczowy biegły rewident, nr 9867
przeprowadzający badanie w imieniu
Expert Audyt Sp. z o. o.**

Warszawa, dnia 31 maja 2017 r.

**Expert Audyt Sp. z o. o.
ul. Bukowińska 22 lok. 47
02-703 Warszawa
Podmiot uprawniony do badania
sprawozdań finansowych nr 3867**

**EXPERT AUDYT Sp. z o.o.
ul. Bukowińska 22/47
02-703 Warszawa
NIP: 521-36-53-817**